

JUNI 2026

06/2026 2e Kwartaal

FEESTELIJKE HEROPENING VAN FOLLEVILLE

Op 22 mei mocht Folleville officieel de deuren opnieuw openen. Voor deze bijzondere gelegenheid reisde Vicaris Generaal Fr. Gregorio Bañaga naar Panningen.

Na maanden van verbouwingen, uitgevoerd onder leiding van Theo Reijnders van de technische dienst, was het moment eindelijk aangebroken.

Ter gelegenheid van de heropening verzorgde Gregorio Bañaga in de kapel een inspirerende lezing met als titel *Folleville: Its Significance in the Vincentian Tradition*. Hij nam de aanwezigen mee in het ontstaan van de congregatie in Frankrijk, de missie en visie van de Vincentiaanse traditie en de betekenis van het gedachtegoed van Vincent de Paul. Hoewel de lezing in het Engels werd gegeven, was deze dankzij de ondersteunende foto's voor iedereen goed te volgen.

Na afloop van de lezing verzamelden de genodigden zich in de tuin voor de officiële inzegening van Folleville door Gregorio. Vervolgens werd het lint doorgeknipt, werd er gezamenlijk gebeden en werden de verschillende ruimtes en het beeld van Vincentius ingezegend. Na het officiële gedeelte zongen alle aanwezigen samen het speciaal herschreven Follevillelied, waarin de blik nadrukkelijk op de toekomst is gericht.

De feestelijke bijeenkomst werd afgesloten met een verzorgde lunch. Onder het genot van een hapje en een drankje was er volop gelegenheid om elkaar te ontmoeten, herinneringen te delen en samen stil te staan bij deze bijzondere mijlpaal voor Folleville.

Vanwege de beperkte ruimte werd de officiële opening over twee dagen verdeeld.

Op **24 juni** vond de tweede openingsbijeenkomst plaats, speciaal voor de sponsors en vrijwilligers die een waardevolle bijdrage hadden geleverd aan de verbouwing.

De gasten werden ontvangen met een welkomstdrankje, waarna directrice **Daniella Pater** iedereen van harte welkom heette.

In haar toespraak deelde zij enkele inspirerende anekdotes over Folleville en bedankte iedereen hartelijk voor zijn/haar bijdrage.

Vervolgens verzorgde overste **Rafael Isharianto** een presentatie, ondersteund met beeldmateriaal, over Folleville, Vincentius en de Congregatie der Missie, die wereldwijd actief is.

Aansluitend gaf huismeester **Theo Reijnders** een presentatie waarin hij met behulp van foto's de transformatie van de verbouwing naar het eindresultaat liet zien.

De avond werd culinair afgesloten met een verfijnd aspergemenü, bereid door **Wim Meijer**, de kok van de soepgroep. Het diner werd aan tafel uitgeserveerd door een team van vrijwilligers. Ter begeleiding van het menu had Wim een bijzondere Pinot Grigio geselecteerd, die uitstekend aansloot bij de gerechten.

RECOLLECTIEDAG

Andreas Wijaya

Op zaterdag 14 maart 2026 en 21 maart 2026 werd er een recollectiedag gehouden in het Missiehuis. Deze recollectiedag is een activiteit van de Indonesische katholieke gemeenschap die hen uitnodigt om na te denken over hun geloofservaringen in hun reis met God. Deze reflecties worden met elkaar gedeeld om hun geloof verder te versterken. Het thema van de reflectie op de recollectiedag was: *"Leven in het sacrament in een seculiere tijd"*. Die recollectiedag werd op verschillende tijdstippen gehouden voor de twee groepen deelnemers, zodat zij een tijdstip konden kiezen dat in hun agenda paste. Op 14 maart 2026 namen 23 deelnemers deel aan de recollectiedag, terwijl er op 21 maart 29 deelnemers waren. De recollectiedag vond plaats van 10.00 uur tot 17.00 uur en werd afgesloten met de viering van de Eucharistie. Iedere deelnemer bereidt vrijwillig gerechten of eten van hun huis als: *"Bring and Share"*, - voor om mee te nemen en samen te nuttigen tijdens de lunch en de koffiepauze op die recollectiedag.

In de eerste sessie, geleid door Andreas, nodigde hij de deelnemers uit om te zien en te reflecteren op hoe God Zijn volk werkelijk liefheeft door Zijn grote genade te schenken via de sacramenten die aan de Kerk zijn toevertrouwd en altijd klaarstaan om ontvangen te worden. Helaas is deze genade voor veel mensen steeds minder interessant, omdat ze er langzaam aan terughoudend in worden om haar te ontvangen. Deze situatie is sterk aanwezig in ons leven vandaag de dag,

zoals Rafael aangaf in zijn presentatie van de tweede sessie van deze recollectiedag. Hij voegde eraan toe dat het seculiere tijdperk ons spirituele leven langzaam naar de achtergrond heeft gedrongen vanwege de waarden die het biedt: materialisme, individualisme, effectiviteit en activiteiten (actief en actief voor effectiviteit), routine en een mechanisch leven als een machine of robot. Deze waarden zorgen ervoor dat we de dimensie van innerlijke stilte verliezen om diep na te denken over de aanwezigheid van God en Zijn genade. De mens is zelfverzekerd geworden in zichzelf en in alles wat geschapen is, zonder God in dit leven nodig te hebben.

Alle deelnemers reageerden zeer positief op deze activiteit en stelden voor om soortgelijke activiteiten regelmatig te organiseren. Eduard, een van de deelnemers uit Amersfoort, uitte zijn zeer positieve indruk: *"Deze recollectiedag was zo compleet, omdat ons geestelijk leven erdoor werd versterkt, onze lichamen werden gevoed door de vriendelijkheid van elke deelnemer die vrijwillig eten had klaargemaakt of mee naar huis had genomen om samen van te genieten, en we als katholieke gemeenschap worden steeds meer als één broer en zus.."* Een soortgelijke positieve indruk werd ook gedeeld door Wiwik Trisnawati, die uit Sittard kwam: *"Deze recollectiedag heeft me enorm geholpen om meer te leren over wat ik geloof in de katholieke"*

kerk, want voorheen was ik moslim. De katholieke kerk is werkelijk wonderbaarlijk als instrument waarmee God Zijn genade in de sacramenten overbrengt. Wat is het triest dat zoveel mensen de kerk hebben verlaten en daarmee ook Gods genade als uiting van Zijn liefde voor ons hebben verloor." De recollectiedag verliep zeer goed en was vol vreugde. De gemoedelijke sfeer, vol broederschap, gaf zoveel kleur aan dit evenement dat alle deelnemers graag nog eens een soortgelijk evenement zouden willen organiseren.

FEEST VAN BROEDER DE MONTFORT

Op 4 april mocht Broeder de Montfort zijn 96e verjaardag vieren. Vorig jaar had hij voor zijn 95e verjaardag al plannen voor een groot feest, maar door een ongelukkige val kon dat helaas niet doorgaan. Daarom wilde hij dit jaar zijn verjaardag niet ongemerkt voorbij laten gaan en besloot hij alsnog groots uit te pakken.

Samen met zijn familie, de heren en het personeel van het Missiehuis vierde hij deze bijzondere dag in *de Houbereij*. Met ruim 80 aanwezigen werd het een heel warm en gezellig samenzijn, vol aandacht, verbondenheid en feestvreugde.

Namens de heren sprak Harrie Jaspers de broeder toe en Nel Borst droeg een prachtig gedicht voor. Ook de coördinatrices lieten van zich horen met een mooi gedicht. Broeder de Montfort heeft zich op deze dag echt jarig gevoeld: omringd door zoveel lieve mensen, verwend met cadeaus en genietend van heerlijk eten.

BEZOEK TOMAŽ MAVRIČ 9 - 11 APRIL

Op 9 april brachten Generaal Overste Tomaž Mavrič C.M. en econoom Ziad Haddad C.M. een bezoek aan het Missiehuis in Panningen. Tijdens hun verblijf stonden diverse afspraken met de confraters op het programma over de toekomst van het Missiehuis. Tussen de ontmoetingen door was er gelukkig ook ruimte voor ontspanning en informele momenten.

v.l.n.r. Rafael Isharianto C.M., Dominic Savio C.M., Tomaž Mavrič C.M. en Andreas Medi Wijaya C.M.

Henk de Cuijper C.M.
en Tomaž Mavrič C.M.

Leo Mouës C.M en
Tomaž Mavrič C.M.

Tomaž Mavrič C.M. en Theo de Jong C.M.

EEN MOOIE ONTMOETINGS DAG VOOR DE VIETNAMESE GEMEENSCHAP

Op 19 april beleefde de Vietnamese gemeenschap in Nederland een bijzondere en vreugdevolle dag van ontmoeting en verbondenheid. Ongeveer tachtig mensen uit diverse plaatsen kwamen samen in het missiehuis.

Om 14.30 uur begon de plechtige Heilige Mis. In een sfeer van gebed en saamhorigheid kwam de gemeenschap bijeen om dank te zeggen en samen de Verrijzenis van Christus te vieren. De fraaie zang van het koor verleende de viering een extra dimensie.

Na afloop van de Mis kregen de aanwezigen de gelegenheid het missiehuis te bezichtigen.

Aansluitend volgde een gezamenlijke maaltijd, waarbij iedereen zelf gerechten en drankjes had meegebracht, hierbij waren overste Rafael, Theo de Jong, Andreas Wijaya en medewerkster Shelley ook aanwezig.

Er werd samen gegeten, gezongen en genoten van enkele kleine optredens.

Voor velen was deze ontmoetingsdag een kostbaar moment van rust, ontmoeting en geloof na een drukke werkweek. De bijeenkomst eindigde om 21.00 uur waarna de deelnemers tevreden huiswaarts keerden.

LAZARIST WIM VAN DER GEEST

BEVERWIJK - Een moedige Beverwijkse pater heeft een eigen straatnaam gekregen. Het bordje met daarop de naam 'Wim van der Geesthof' werd dinsdag (22 april 2026) onder grote belangstelling onthuld. Daarbij was ook Jack Aldewereld aanwezig, een van de vele Joodse kinderen die verzetsman Van der Geest tijdens de oorlogsjaren hielp onderduiken.

Wim van der Geest is een Beverwijker waar we trots op moeten zijn", sprak burgemeester Martijn Smit bij de plechtigheid. Hij nodigde de 83-jarige Jack Aldewereld uit om het straatnaambord te onthullen. Die was nog maar een paar maanden oud, toen hij dankzij Van der Geest kon onderduiken.

Jack Aldewereld met het straatbord

Kapelaan in Limburg

Lazarist Wim van der Geest werd op 8 december 1913 in Beverwijk geboren. Zijn vader was slager, maar Wim koos voor het geloof en werd in 1940 priester. Eigenlijk wilde hij als missionaris naar China, het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog stak daar een stokje voor. Twee jaar later werd hij kapelaan in Brunssum in Limburg.

In Brunssum werden tijdens de oorlog honderden Joodse onderduikers verborgen gehouden en hij hielp actief mee door adressen, valse papieren en bonkaarten te regelen. Toen de Duitsers hem in 1944 wilden oppakken, wist hij te vluchten en onder te duiken. In 1969 overleed hij, pas 55 jaar oud.

3-6 MEI PELGRIMSTOCHT IN BOSNIE EN HERZEGOVINA

Dominic Savio

Van **3 tot en met 6 mei** maakte onze bedevaartgroep, bestaande uit **30 Vietnamese deelnemers uit Nederland** en **6 deelnemers uit Duitsland**, een pelgrimstocht naar **Medjugorje**. De reis begon met een vlucht naar **Split**, gevolgd door een busreis naar de bedevaartsplaats.

Tijdens de pelgrimstocht namen de deelnemers dagelijks deel aan gebedsmomenten en vieringen van de Heilige Mis. Op het programma stonden onder meer een bezoek aan de Mariaberg, het bidden van de kruisweg op de berg en een bezoek aan een kleinschalige gemeenschap voor weeskinderen, waar eveneens een Heilige Mis werd gevierd. De bedevaart stond in het teken van geloof, gebed, verbondenheid en onderlinge saamhorigheid. Ondanks de fysieke inspanningen van de bergtochten ervoeren de deelnemers vreugde, innerlijke rust en dankbaarheid.

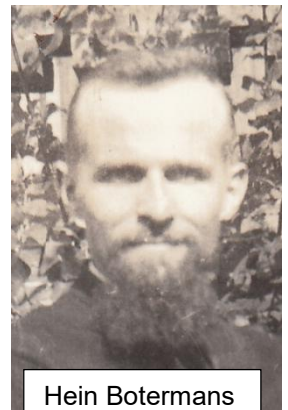
De gezamenlijke vieringen, gebeden en ontmoetingen versterkten het gevoel van gemeenschap. De pelgrimstocht werd afgesloten met de terugreis via Split. De deelnemers namen in een warme en emotionele sfeer afscheid van elkaar, dankbaar voor de bijzondere spirituele ervaringen en de hechte verbondenheid die tijdens de reis was ontstaan.

UITZIEN NAAR DE BEVRIJDING. NEDERLANDSE LAZARISTEN EN HUN INTERNERING IN WEIHSIEN EN PEKING

Jan Jacobs

In de vorige aflevering van de 'Kleine Co' schreef Ton van den Hout een bijdrage over zijn heerroom, Hein Botermans (1907-1990) uit Riel. Daarin schonk hij ook kort aandacht aan diens verblijf in een Japans interneringskamp in Weihsien vanaf maart 1943. Zijn verhaal vormt voor mij aanleiding in deze aflevering wat dieper in te gaan op de wijze waarop de Japanners na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in het Verre Oosten in december 1941 zijn opgetreden tegen het gehele Nederlandse missionarissenbestand in Noord-China. Daarbij ging het niet alleen om lazaristen, maar ook om franciscanen en scheutisten en om Zusters van de Choorstraat in Den Bosch, Kleine Zusters van de Heilige Joseph uit Heerlen en Dochters der Liefde, eveneens uit Den Bosch. Maar ik wil het toch vooral hebben over de lotgevallen van de Nederlandse lazaristen in Noord-China tussen 1941 en 1945. Wat hun confraters in Zuid-China na 1941 aan ellende hebben meegemaakt, blijft dan ook onbesproken.

Hein Botermans

Meteen na de vernietigende aanval van de Japanse luchtmacht op de Amerikaanse vloot bij Pearl Harbor op 7 december 1941 verklaarde Nederland Japan de oorlog en wel in de overtuiging dat de Japanse veroveringslust zich ook op Nederlands-Indië zou richten. Dat gebeurde ook met alle rampzalige gevolgen van dien, ook voor de Nederlandse lazaristen op Java. Maar de Nederlandse oorlogsverklaring leek aanvankelijk nog geen al te ernstige gevolgen te hebben voor de Nederlanders die in Noord-China verbleven. In twee à drie provincies ten zuiden van de Grote Muur waren de Japanners al sedert 1937/'38 in elk geval in de stedelijke centra heer en meester. Met de daar werkzame missionarissen probeerden zij goede betrekkingen te onderhouden in de hoop dat de katholieke kerkleiding ter plaatse hen zou steunen in hun strijd tegen de communistische guerrillatroepen die vooral op het Noord-Chinese platteland actief waren. Maar de Japanse welwillendheid jegens de katholieke kerk heeft de lazaristenbisschop Frans Schraven en acht andere Europeanen, onder wie zich zes van zijn medebroeders bevonden,

Mgr. Frans Schraven

niet geholpen. Zij werden op 9 oktober 1937 dichtbij de bisschoppelijke residentie van Chengtingfu door losgeslagen Japanse militairen vermoord. Eenzelfde lot was de franciscaan Aemilianus van Heel uit Leiden beschoren. Hij werd op 8 oktober 1938 in Chang Zhi (Zuid-Shanxi) eveneens door Japanse militairen vermoord.

Na Pearl Harbor verhardde zich de houding van het Japanse bezettingsleger ten opzichte van Nederlandse missionarissen die nu als onderdanen van een Japanvijandige staat werden beschouwd. Veelbetekenend is dat al op 13 december 1941 in het missiegebied van de Nederlandse franciscanen in Zuid-Shanxi twee leden van deze orde werden vermoord. Het waren Wilgisus van Dijk uit Rotterdam en Matthias Scholberg uit Maastricht. Dat zij door communistische rovers waren omgebracht, zoals de Japanse legerleiding beweerde, is echter nooit bewezen. Eind december 1941 kregen de lazaristen in het vicariaat van Yungpingfu te horen dat zij hun residenties niet meer mochten verlaten zonder speciale toestemming van de plaatselijke Japanse autoriteiten. De franciscanen in Zuid-Shanxi en de scheutisten in onder meer Siwantze en Suiyuan kregen met eenzelfde maatregel te maken, terwijl hun confraters in Jehol al vanaf 29 december 1941 samen met een aantal Canadese franciscanen geïnterneerd werden in het kleinseminarie van Seping kai. Maar toen dit seminarie in juli 1942 werd opgeëist door het Japanse leger, werden de jongere scheutisten overgebracht naar de internationale 'Mukden Club' in die stad, terwijl hun medebroeders van boven de zestig werden vastgezet in twee van hun eigen residenties. Daar heerste een minder streng regime dan in Mukden. Voor de leden van alle orden en congregaties in Noord-China gold dat postverkeer van en naar Europa vanaf eind 1941 nauwelijks nog mogelijk was. Duidelijk was wel dat het missiewerk in alle genoemde vicariaten nu grotendeels op de schouders van de landeigen, Chinese priesters kwam te rusten.

Die Chinese priesters kwamen er helemaal alleen voor te staan, toen de missieoversten van de diverse religieuze instituten in februari/maart 1943 van de Japanse autoriteiten te horen kregen dat al hun buitenlandse missionarissen op korte termijn overgebracht zouden worden naar een 'gathering camp', ook wel 'POW-camp' (= 'Prisoner of War camp') genoemd.

De eerste lazaristen die daartoe op 12 maart 1943 van de Japanse viceconsul in Peking een schriftelijk reisbevel ontvingen, waren Henri Marijnen (1886-1965) uit Geldermalsen, Anton Opheij (1890-1972) uit Horst en Jan Herrijgers (1901-1989) uit Rucphen, alle drie verbonden aan het regionaal grootseminarie in Chala.

Henri Marijnen

Anton Opheij

Jan Herrijgers

Zij moesten zich op 15 maart melden op de centrale lazaristenresidentie van Pei'tang in Peking. Vandaar vertrokken zij op 24 maart samen met enkele andere Nederlandse, Belgische en Canadese paters per trein naar de stad Weihsien (Weixian) in de provincie Shandong. Op 25 maart arriveerden daar ook de Nederlandse lazaristen uit het vicariaat van Yungpingfu onder aanvoering van apostolische vicaris Eugène Lebouille (1878-1957) uit Hoensbroek en reguliere overste Kees Louws (1897-1960) uit Gilze. Getuige een rapport van laatstgenoemde uit juni 1947 bestond deze Yungpingfu-groep uit 21 missionarissen, waaronder dus ook Hein Botermans

Apostolische Vicaris
Eugène Lebouille

Kees Louws

Cornelis Dekkers (1876-1943) uit Rucphen en Cornelis Klamer (1881-1947) uit Amsterdam, beiden 'missionarissen van het eerste uur', mochten om gezondheidsredenen in het vicariaat achterblijven. Zij werden in het zusterklooster van Tangshan onder huisarrest geplaatst. Dekkers is daar op 14 juni 1943 na een hartaanval overleden, terwijl Klamer begin 1946 naar Nederland is teruggekeerd en op 3 april 1947 in Nijmegen is overleden.

Cornelis Dekkers

Cornelis Klamer

Hoeveel lazaristen in totaal naar Weihsien zijn 'afgevoerd', is niet helemaal duidelijk. Vermoedelijk waren het er 46, allemaal Nederlanders. Zij kregen in Weihsien gezelschap van 58 franciscanen: meest Nederlanders en 152 scheutisten. Maar dat waren merendeels Belgen. Daarnaast waren er nog onder meer 18 Missionarissen van Steyl, 5 trappisten en

2 jezuïeten. Over het aantal vrouwelijke religieuzen dat in Weihsien werd geïnterneerd, worden in naderhand verstuurde brieven uiteenlopende cijfers genoemd. Zo heeft de franciscaan Dositheus Ruys uit Woerden het in een brief van 3 maart 1944 aan zijn provinciaal in Nederland over ongeveer 170 zusters, terwijl de scheutist Jos Jansen op 28 augustus 1945 aan zijn familie schrijft, dat in Weihsien 1800 leken waren geïnterneerd, 300 mannelijke religieuzen en ongeveer 200 zusters. Maar zeker is dat zich onder al die religieuzen niet minder dan zeven bisschoppen bevonden. Naast de lazarist Lebouille waren dat de Belgische scheutisten Leo De Smedt en Louis Morel en hun Nederlandse medebroeder Frans Joosten uit Grubbenvorst en verder de franciscanen Ambrose Pinger uit de V.S., Prosper Durand uit Canada en Quintinus Pessers uit Tilburg.

Al die geïnterneerden kregen van meet af aan met eenzelfde regime te maken. Dat begon al meteen na aankomst op het treinstation van Weihsien met een appel. Daarna ging het met vrachtwagens en bussen twintig kilometer oostwaarts richting de Gele Zee naar een acht hectaren groot, deels ommuurd, deels afgerasterd kampterrein dat vóór de Oorlog eigendom was geweest van een Amerikaanse Presbyteriaanse Zendingsorganisatie. Op het terrein een aantal uitgewoonde gebouwen: een voormalig hospitaal, scholen, werkplaatsen en diverse woonbarakken met een drietal gaarkeukens. Toen de eerste religieuzen er arriveerden, bevonden zich daar al ongeveer 1500 mannen, vrouwen en kinderen uit heel Noord-China: vooral Amerikanen, Canadezen en Britten. Onder die Britten was, aldus de al genoemde Dositheus Ruys, "een groep schoolkinderen uit Tientsin... Oostgangers en Oostgangsters".

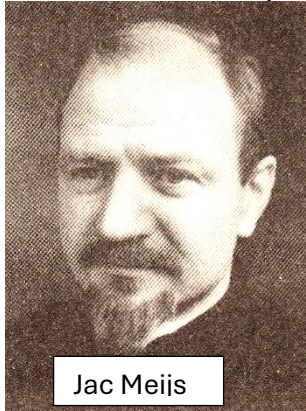
Maar er waren ook bijbelvaste zendelingen met hun gezinnen en leden van het Engelse Leger des Heils. De lazarist Jan de Bakker (1910-1994) uit Hontenisse sprak van één grote chaos: "Alles moest nog opgebouwd worden, tot aan de slaapplekken toe." Daar kwam bij dat de Japanse kampeiding de geïnterneerden tamelijk vrij liet zolang zij zich maar aan de - schaarse - regels hielden, waarvan de belangrijkste was het tweemaal daagse appel met een telling van alle gevangenen.

Jan de Bakker

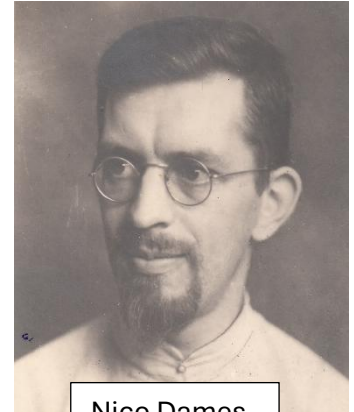
Het waren vooral de priesters die in de weken nadien orde in de chaos wisten te scheppen. Door hun toedoen werden er negen comités van elk

vier leden gevormd. Die werden verantwoordelijk voor evenzoveel aspecten van het kampleven: algemene zaken, financiën, bevoorrading, inkwartiering, hygiëne, openbare werken, opvoeding, tucht en werkverdeling. In elk comité zat ook een priester. Het bevoorradingscomité vervulde een sleutelrol in het kampleven. Graan, rijst en aardappelen werden door de Japanners aangeleverd, zij het nooit in voldoende

Jac Meijs

hoeveelheden. Vaak was er enkel bruine sorghum (gierst) beschikbaar, waarvan dan door de zusters (want die bestierden de keukens) pap werd gekookt. Daarom werd langs de muren en afrastering van het kamp clandestien gehandeld met Chinezen uit de omgeving. Eieren, suiker, pinda's, honing en vlees werden op vaak ingenieuze manier het kamp binnengesmokkeld. "De pakkans was niet groot, we hadden een goed waarschuwingssysteem." Groepen van geïnterneerden bakten zelf brood. Daarvoor moesten anderen dan weer de ovens stoken, kolen sjouwen en water pompen. "Ik werd stoker in de keuken", aldus Hein

Nico Dames

Botermans in een terugblik. "Wij, alle mannen onder de 60 jaar, moesten vijf uur per dag werken en na drie dagen kregen we één dag vrij. Paters en broeders deden vooral het zware en vuile werk." Maar er was ook sprake van ondervoeding met allerlei ziekten tot gevolg. Twee priesters zijn in het kamp gestorven: de scheutist Petrus de Leeuw uit 's-Hertogenbosch op 29 juni 1943 en de lazarist Nico Dames uit Lisse op 12 augustus 1943. Hij overleed aan een agressieve vorm van kanker, slechts 32 jaar oud. "Hij kreeg de mooiste begrafenis die de kampbewoners ooit gezien hadden", aldus zijn confrater Jac Meijs (1898-1979) uit Tilburg. "Alle bisschoppen waren bij zijn uitvaart aanwezig."

Bisschoppen en priesters deden ook aan zielzorg: zij gaven catechese, dienden doopsels toe en hebben in totaal meer dan 250 huwelijken ingezegend. Ook zorgden zij elke zondag en op feestdagen voor een mooie liturgieviering in een grote hal die als kerk dienst deed. Verder verzorgden zij lessen: Latijn en Grieks, volkstaal Chinees, kranten-Chinees, klassiek Chinees en onderricht in de moderne talen. Er waren thema-avonden over de meest uiteenlopende onderwerpen. En er werden liederenavonden en sportwedstrijden georganiseerd. "Uiteindelijk is het kampleven ons allen meegevallen. Velen voelden zelfs een grote opluchting en kregen een idee van vakantie", aldus de eerder genoemde pater Ruys. "Wel hebben we halverwege onze dagboeken moeten verbranden, want de Japs waren zo krengig op alles wat geschreven was, overal zochten ze wat achter." En diezelfde pater Ruys schreef op 27 augustus 1945 aan zijn provinciaal in Nederland: "Alles bijeengenomen was het toch geen ideale omgeving voor priesters en zusters, vooral toen het zomer werd." Dat de meeste vrouwen in het kamp toen veel luchtiger gekleed gingen, hoefde hij er niet bij te zeggen. Hein Botermans wist op zijn beurt te melden dat er sprake was van beginnende verliefdheden tussen jongere paters en vrouwen. En verder klaagden diverse missieoversten over het feit dat de kloosterlijke sfeer in het kamp steeds moeilijker te handhaven viel. Via gesmokkelde briefjes werd dit ook aan

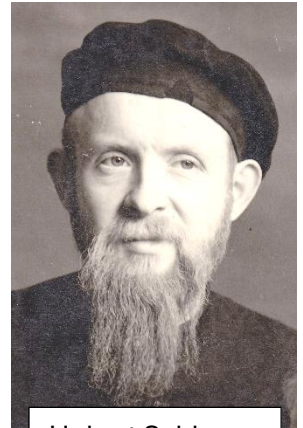

Theo Erkelens

Alphons Schnusenbergh, de generaal delegaat van de franciscanenorde in het Verre Oosten doorgegeven. Als Duits onderdaan kon die zich in Peking vrij bewegen. Samen met de apostolische delegaat Mario Zanin wist hij het Japanse opperbevel in Peking ervan te overtuigen dat paters en zusters niet een Japanvijandige nationaliteit bezaten, maar onderdanen waren van het neutrale Vaticaanstad. Op grond daarvan mochten alle religieuzen vanaf 13 augustus 1943 groepsgewijs Weihsien verlaten en verhuizen naar een van de bestaande kloostercomplexen in Peking. Dit tot groot verdriet van de achterblijvers die er zich terdege van bewust waren dat het vooral de missionarissen waren die de moed en het vertrouwen onder de gevangenen levend hielden. "Het was een treffend

afscheid: vele grooten schreiden, de kinderen bijna allen”, aldus Theo Erkelens (1887-1959) uit Breda in een brief naar zijn thuisfront. Erkelens behoorde niet tot de Yungpingfu-groep, maar was op het moment van zijn internering verbonden aan de priesteropleiding van Paotingfu. Vier Belgische paters, allen lid van de ‘Société des Auxiliaires des Missions’ (SAM), een stichting van de oud-lazarist Vincent Lebbe, bleven samen met een vijftal zusters vrijwillig in het kamp achter om waar nodig pastorale zorg aan te bieden.

De ruim 40 Nederlandse lazaristen treinden na 16 augustus 1943 naar Peking, waar zij vanaf 23 augustus op de centrale lazaristenresidentie van Pei'tang ondergebracht werden in een leegstaande catechistenschool. Zij doopten deze behuizing om tot ‘Ming Tao’ (‘Heldere wateren’). Hier moesten zij tot het einde van de oorlog blijven. Wel mochten zij na verloop van tijd af en toe de stad in om inkopen te doen voor hun levensonderhoud, maar zij mochten geen contact onderhouden met hun Franse confraters elders op het missieterrein. Dat was streng verboden. Aan die situatie waarin we “loslopende geïnterneerden” waren, kwam op 19 augustus 1945 een einde, aldus Hubert Schlooz (1909-1975) uit Venlo, die sinds december 1935 werkzaam was geweest in het vicariaat Chengtingfu. Op die negentiende augustus meldde zich in ‘Ming Tao’ een viertal Amerikaanse officieren die een dag tevoren als parachutist bij Peking geland waren. “Jullie zijn vrij, maar blijf nog twee à drie dagen alert: de Japanners zijn er nog. Maar zij hebben op 15 augustus de wapenstilstand ondertekend”, luidde hun boodschap. Doch dat de vrijheid die nu lonkte slechts zeer relatief was, zouden de Nederlandse lazaristen spoedig ervaren.

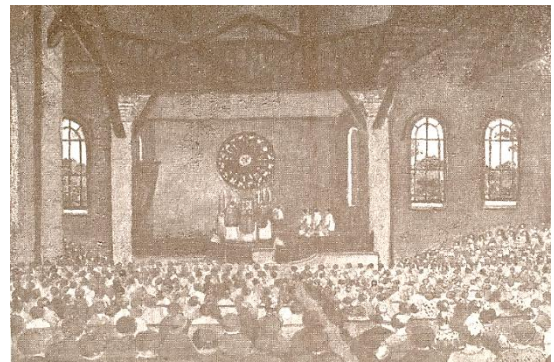

Hubert Schlooz

Frans Verhoeven (1905-1969) uit Tilburg behoorde tot de Yungpingfu-groep die van maart tot augustus 1943 in Weihsien was geïnterneerd. Hij was een begaafde tekenaar getuige onderstaande afbeeldingen van het kamp.

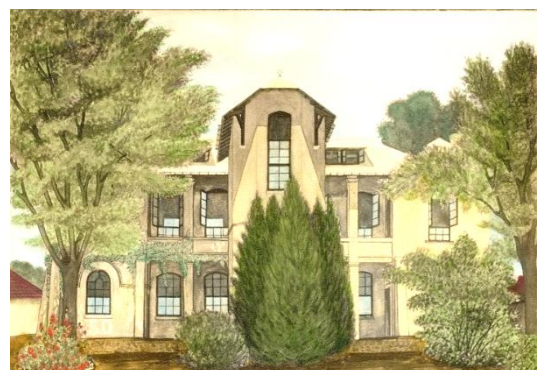
De centrale hal in het kamp waar elke zondag een misviering plaatsvond met daarachter een van de drie gaarkeukens.

De zondagse misviering in de centrale hal werd steeds door enkele honderden mensen bijgewoond

De lazaristenbarak met slaapruimten voor vier tot veertien personen

De woning van de Japanse kampcommandant

16-21 MEI BISSCHOP MARCOS BEZOEKT MISSIEHUIS EN ST. AGATHA KLOOSTERARCHIEVEN

Bishop Markos Gebremedhin CM, Vicar Apostolic of Jimma-Bonga, Ethiopia

A Journey of Gratitude, Mission, and Living Memory

Recently, I had the grace and joy to return once again to the Vincentian community in Panningen, Netherlands. Over the years, I have visited this community several times, first as Provincial Visitor of the Congregation of the Mission in Ethiopia and now as Bishop of the Apostolic Vicariate of Jimma-Bonga. Every visit to Panningen is not simply a journey to another country; it is a pilgrimage of gratitude to a province that has planted the seeds of faith, hope, and human development in Ethiopia for generations.

Bisschop Markos CM en Harrie Jaspers

The Dutch Province of the Congregation of the Mission has a long and heroic missionary history. From this small but vibrant community in the Netherlands, missionaries were sent to many parts of the world, including Ethiopia. Their generosity, sacrifice, and missionary zeal transformed countless lives. The Apostolic Vicariates of Jimma-Bonga and Nekemte stand today as living testimonies to the dedication and vision of these missionary confreres who began their work from almost nothing. Through evangelization, education, health services, agricultural development, and the formation of human minds and hearts, they built foundations that continue to bear fruit today.

What touches me deeply whenever I visit Panningen is the warm hospitality and fraternity of the Dutch confreres. Despite their age and declining numbers, their missionary spirit remains alive. They welcome us not as guests but as brothers and sons of the same Vincentian family. Their kindness, attention, simplicity, and joy reveal the beauty of a missionary vocation lived faithfully over many decades.

The history of the Dutch missionaries in Ethiopia was not without suffering. During the communist regime and the painful years of the Red Terror, many missionaries were expelled from the country. Their works faced destruction and uncertainty. Yet the seed they planted in Ethiopian soil did not die. Like the Gospel seed that falls into the earth and bears much fruit, their sacrifices have produced a flourishing local Church with committed priests, religious, catechists, and faithful who continue the mission they courageously began.

In a very personal way, I consider myself a fruit of their missionary witness. Even my own name carries the memory of one of those heroic missionaries. When I was born, the great missionary Fr. Ger Reintjes happened to be at the clinic. It was he who gave the newborn baby the name "Markos." By the grace of God and through the mysterious work of the Holy Spirit, I later followed the same path by becoming a priest and member of the Congregation of the Mission. Looking back, I see this not as coincidence but as providence — a beautiful sign of how missionary witness shapes future generations.

During my recent visit, one of the greatest blessings was the opportunity to meet Bishop Theo Van Ruyven, Bishop Emeritus, who served the people of Jimma-Bonga and Nekemte with extraordinary dedication for more than fifty-four years. He remains deeply loved and remembered by countless faithful, priests, religious, and lay people in Ethiopia. Although age and illness, especially dementia, have weakened his health, it was deeply moving to spend time with him and convey to him the love, prayers, and gratitude of his spiritual children in Ethiopia. Despite his health challenges, we were able to communicate and share beautiful

moments. His life continues to preach even in silence — a testimony of humble and faithful missionary service.

I also wish to express my heartfelt gratitude to Rev. Fr. Harrie Jaspers, affectionately known in Ethiopia as “Abba Hailu,” meaning “the powerful one.” He received this nickname many years ago as a young missionary priest because of his energetic personality, his love for football, his gifted teaching, his pastoral dedication, and his ability to inspire and empower people. Even today, he continues to maintain the precious bond between Ethiopia and the Netherlands with remarkable commitment. During my stay in Panningen, he welcomed me with brotherly love, drove me to various places, and ensured that I received every care and support. His kindness reflects the enduring spirit of Vincentian fraternity and missionary friendship.

My gratitude also extends to everyone serving in the Panningen house, especially Fr. Rafael, the current Superior of the Panningen community. Each member of the community showed exceptional kindness, attentiveness, and generosity. Their lives remind us that missionary work does not end with age; rather, it continues through prayer, hospitality, encouragement, and the transmission of missionary memory to future generations.

As I reflect on this visit, my heart is filled with thanksgiving to God for the Dutch Province of the Congregation of the Mission. The missionaries who once left their homeland to serve Ethiopia may never have imagined how deeply their sacrifices would shape the future of the Church. Today, the flourishing local clergy and faithful communities in Jimma-Bonga, Nekemte, and beyond are living fruits of their labor.

May God continue to bless the Dutch confreres, especially the elderly and sick missionaries who gave their lives for the Gospel. May the younger generations of Vincentians learn from their example of courage, simplicity, perseverance, and missionary zeal. And may the friendship between Ethiopia and the Netherlands within the Vincentian family continue to grow stronger in the spirit of Saint Vincent de Paul.

With profound gratitude and prayerful remembrance, I entrust all these missionaries — living and deceased — to the loving care of God, confident that the seeds they planted in faith will continue to bear abundant fruit for generations to come.

Furthermore, I am very pleased to see the new development and the important work being done to preserve the mission's archives, now carefully organized and managed by Ans and collaborators. Thank you, Ans and collaborators, for your dedicated and valuable service in safeguarding the rich missionary history and heritage connected with the mission in Ethiopia. I am very pleased to see Jan Ermers giving his time and helping to reorganize and put in order the mission's archives.

May God bless all the missionaries, past and present, whose sacrifices planted the seed of faith in so many hearts across the world. Panningen remains not only a house of memory, but also a house of gratitude, fraternity, and missionary spirit.

My recent visit to the old convent of Saint Agatha was a deeply inspiring and memorable experience. Saint Agatha, who lived during the 3rd century in Sicily, is remembered as one of the heroic virgins and martyrs of the early Church. She courageously refused to marry a

Otto Lankhorst voorziet de bezoekers, waaronder bisschop Markos, van informatie in de kapel van de Kruisheren.

royal prince because she had dedicated her life and virginity to the service of God and the Church. Her faithfulness and steadfast commitment to Christ led to great suffering and martyrdom, yet her witness continues to inspire Christians throughout the world today.

Saint Agatha is especially known for her miracles and is honoured as the patron saint of those suffering from breast cancer and victims of rape. Her life remains a symbol of purity, courage, and unwavering faith in God even in the midst of persecution and hardship.

I had the privilege of visiting this historical and spiritual place together with fellow Vincentian confreres. The tour was kindly organised by the staff members Daniella and Ans, whose warm reception and guidance made the visit even more meaningful and enriching.

One of the most exciting aspects of the visit was learning that although the community of Saint Agatha nuns no longer exists, the monastery continues to serve the Church in another important way. Today, the former convent has been transformed into an archive center for the whole of the Netherlands. This beautiful transition from a cloistered religious community into a center preserving the history and mission of the Church demonstrates how sacred places can continue to serve future generations in new and valuable ways.

I was especially pleased to see how our Congregation of the Mission community in Panningen is working closely with the archive center. It was truly inspiring to witness the remarkable contribution of the Vincentian missionaries whose dedication and sacrifices are carefully preserved in the archives. Their missionary spirit and commitment to evangelisation have touched countless lives spiritually and materially across the world.

For a person like me, visiting such a historical pilgrimage center brought great moral encouragement and deep personal reflection. It reminded me to be proud of the heroic missionaries who dedicated their lives to serving humanity and spreading the Gospel. Their legacy continues to inspire us today to remain faithful in our own vocation and mission.

This visit strengthened my desire to continue following in the footsteps of these great missionaries and to play my own role in serving the Church and humanity for this generation and the generations to come.

May God bless You all

Een heerlijke lunch werd aangeboden door St. Agatha Kloosterarchieven.
V.l.n.r. Harrie Jaspers, Henk de Cuijper, Theo de Jong, Rafael Isharianto, Adreas Wijaya, Ans Ebisch, Mgr. Markos, Otto Lankhorst, Daniella Pater

MEDEDELINGEN

- Lazarist Dominic Savio Nguyen Hoang van Phong C.M. was van 15 mei tot 20 juni op vakantie bij zijn familie in Vietnam.
- Econoom Andreas Medi Wijaya C.M. zal de gehele maand juli op vakantie zijn bij zijn familie in Indonesië.
- Overste Rafael Isharianto heeft van de Generale Overste een herbenoeming ontvangen voor een nieuwe ambtstermijn van drie jaar. Deze benoemingsperiode loopt van 1 juli 2026 tot en met 30 juni 2029.

OVERLEDENEN

Dhr. Michel van Zuijlen – geaffilieerd bij de Congregatie der Missie
Zr. Marie-José Huijers- Zuster Dochters der liefde

OVERLIJDEN ZUSTER MARIE-JOSE

Zuster Marie-Jose werd geboren te Budel-Schoot op 17 maart 1929. Zij trad in bij de Dochters der Liefde op 20 september 1960. Na een leven toegewijd aan God en medemens en gesterkt door het H. Sacrament der Zieken is zij op 19 april 2026 rustig ingeslapen in Zorgcentrum Vincent Depaul te Panningen.

Overledenen wereldwijd

N°	DIES OB	NOMEN	COND	AET	AET VOC	PROV.
05	14/03/2026	O'BRIEN William J.	Sac	87	66	ORL
06	16/03/2026	ARANGO PÉREZ* Luis Antonio	Sac	93	71	COL
07	20/03/2026	GIMÉNEZ PERICÁS Eladio	Sac	88	72	SVP
08	21/03/2026	CALZADA CALZADA Miguel	Sac	89	73	COL
09	22/03/2026	BAÑBUŁA Marian	Sac	94	77	POL
10	22/03/2026	MARTIN Faustino	Sac	83	62	PHI
11	23/03/2026	CROAK Thomas M.	Sac	87	69	OCC
12	29/03/2026	BECERRIL CANTORAL Anselmo	Sac	95	77	PER
13	31/03/2026	GBODI Hyacinth Atim	Sac	71	45	NIG
14	04/04/2026	MANGANA LÓPEZ Enrique	Sac	91	73	PER
15	05/04/2026	RÍOS MONT Mario Enrique (✠)	Ep	94	74	AMC
16	13/04/2026	HERRÁN LLANOS Fernando	Sac	93	74	COL
17	29/04/2026	CHALLOUETTE André	Sac	93	73	FRA
18	30/04/2026	KAPUŚCIAK Karol	Sac	81	60	POL
19	02/05/2026	ALOMAR LLABRÉS Bartolomé	Sac	93	75	SVP
20	17/05/2026	HAILE Tesfamariam	Sac	59	35	SJJ
21	21/05/2026	GARCÍA SÁNCHEZ José Luis	Sac	59	34	AEQ

Wijdingen wereldwijd

04	RACZEK Szymon Piotr	Sac	POL	23/05/2026
05	PONDROM Perceval Tancrede	Sac	FRA	24/05/2026

E-mailadres voor de Kleine Co: secretariaat@lazaristen.com Panningen, Juni 2026

Uitgebreide informatie over de Nederlandse Lazaristen en hun 'Lines of Action' kunt u vinden op www.lazaristen.com en www.vincentianmovement.nl